

Előfizetési árak:
 Egész évre 10.— frt
 Félévre 5.—
 Negyedévre 2.50
 Egy hónap 1.—
 Egyes szám 4 kr.

Megjelenik minden-
 nap, vasárnap kivé-
 telével.

DEBRECZENI ELLENŐR

A SZABADELVÜPÁRT KÖZLÖNYE

Szerkesztőség és
 kiadóhivatal:
 Főpíacz, a város-
 házzal szemben.
 Hirdetések:
 Egy hasábon két
 soronként 5 krajár
 számítottnak.

Dologra!

Debreczen, október 5.

A nemzeti örömnapiak elmul-
 tak, jó hatásuk megmarad. Az
 elért nagy sikerek passzív élve-
 zete után következik a tevőleges
 rész: az új munka, az új küzde-
 lem. Nagy királyunk fejedelmi
 kegyének az a sugara, melyet
 szeptember 25-diki kéziratával
 a nemzetre árasztott, fényes vilá-
 got vetett az utra, melyen a jövő-
 ben is haladnunk kell, hogy új
 eredményeket érhessünk el. A
 királyhűség, a koronával és di-
 nasziával való benső viszony
 fentartása és fejlesztése, másfelől
 a nemzeti erők összetartása, egy-
 ségre törekvése, személyes herce-
 hurczák, kicsinyes viszálykodások
 kerülése — ez legyen a program.

Már eddig is láttuk — a
 Bánffy-kormány fényesen mutatta
 meg, — hogy a ma fenálló közjogi
 viszonyok alatt igen sokat el lehet
 érni. Egy kissé több egyetértés a
 pártok közt, a közjogi huzavonák
 lehető kerülése, az osztrák parla-
 menti botrányok nem — utánzása,
 ez kell — nem annyira a kor-
 mánynak (hiszen ő bebizonyította,
 hogy a legvásottabb ellenzék mel-
 lett is sikerrel megállja helyét),
 hanem kell a sokat emlegetett
 nemzetnek és drága hazának.

Hogy a távol külföldön is
 mily helyesen fogják föl a cél-
 szerű magyar politika mibenlétét,
 s mily alaposan ítélik meg mos-

tani helyzetünket, mutatja a berlini
 kormánylapnak (Norddeutsche All-
 gemeine Zeitung) egy czikke, mely
 többi közt ezeket mondja: „Nem
 lehet elvitatni, hogy a magyar
 kormány helyzete a nyári hóna-
 pokhoz képest tetemesen megszi-
 lárdult és megjavult. Báró Bánffy
 miniszterelnöknek nagy és ma-
 radandó érdemül kell betudni,
 hogy hivatalbalépte első napjától
 fogva a fősúlyt arra helyezte, hogy
 a harmóniát korona és nemzet
 közt zavartalanul fentartsa és
 ápolja. Az a körülmény, hogy ez
 az örvendetes benső viszony a
 mostani kormányelnök alatt egy
 pillanatra sem zavarodott meg,
 kétségtelenül nagyban hozzájárult
 ahhoz, hogy Szent-István birodal-
 mát az utóbbi időben oly gyakran
 és oly imponáló módon hívták
 segítségül az osztrák-magyar poli-
 tika irányításához és hogy Ma-
 gyarország az uralkodó részről a
 millenniumi ünnep óta a bizalom-
 nak és szeretetnek oly számos
 jelében részesült. A budapesti
 uralkodó-találkozás, Vilmos csá-
 szár felköszöntője, mely a nem-
 zeti önértéknek oly jól esett és
 végre Ferencz József király kéz-
 írata bebizonyították, hogy a dua-
 lisztikus kiegyezési politika kere-
 tében a nagy nemzeti aspirációkat
 is igen jól ki lehet elégíteni.“

Az előkelő német ujság e föl-
 fogásához nincs csak helyeslő
 szavunk. Vele kapcsolatosan még
 csak egyet szeretnénk a politiku-

sok lelkére kötni. A közelmúlt
 napok sikereinek fénye el ne va-
 kitson senkit. Illuzióktól tartóz-
 kodjunk. Ne kicsinyeljük, de ne
 is nagyítsuk az elért eredménye-
 ket. Sokat ne követeljünk egy-
 szerre. A többi, a minnek jönnie
 kell, magától megjön. Bizzuk csak
 azokra a férfiakra, akik eddig is
 jól csinálták a dolgukat s a kiket
 azért mindinkább megbecsül és
 megszeret a józan közvélemény.
 Munkálkodjunk egyelőre azokon
 a tereken, a hol elég tág mezeje
 nyílik a nemzeti tevékenységnek.
 Okulj magyar! Dologra.

Országgyűlés.

A képviselőház hódolása.

Diszben, selyem-, bársonymentőben,
 meg fekete szalonruhában ülésezett teg-
 nap a Ház. A királyhoz intézendő hódoló
 fölírat volt napirenden. A karzat zsufolva
 nézett az érdekes ülés elébe.

A miniszterek mindannyian disz-
 magyarban jöttek az ülésre, a képviselők
 többsége azonban fekete szalonruhában.

Szilágyi Dezső fekete diszmagyarba
 öltözötten foglalt helyet az elnöki szék-
 ben és megnyitotta az ülést.

Szilágyi elnök: Kivánja a Ház, hogy
 fölolvastassék a fölírat? (Nem!) Követke-
 zik a fölírat általános tárgyalása. Kiván
 valaki általánosságban hozzászólni?

Hegedüs Sándor: E fölírattal szem-
 ben elnémulnak a pártok, mert tartalmá-
 val egyetért mindenki. És mint a kézirat
 tartalma az egész országban örvendetes
 viszhangot keltett, azt hiszi, a Házban is
 minden oldalról ilyen viszhangot kelt. Ha

T Á R C Z A.

Végzetes lángok.

*E nyomorult korban szüzi lelked fénye,
 Hó-ártatlansága, magasztos erénye
 Egyetlenegy napom,
 Utolsó vigaszom.
 Egy kis sugárért lelked dus napjának
 Imádni tudnálak.*

*E nyomorult korban szüzi lelked fénye,
 Hó-ártatlansága, magasztos erénye
 Egyetlenegy napom,
 Utolsó vigaszom.
 Egy kicsiny foltjért lelked dus napjának
 Megölni tudnálak.*

János Zoltán.

J ö h e t!

Irta: Szomaházi István.

A kegyelmes ur haldoklik. Ő exellen-
 eziája, az aranygyapjas rend vitéze, a
 család seniora, a volt nagykövet és
 miniszter, mégis csak megteszi, amire
 egész hosszú életében senki sem vehette

rá: a kegyetlen halál előtt földre hajtja a
 maga gögös és simára tarolt fejét...

Benn, az öreg gróf hálószobájában,
 talán miben sem különbözik a sötét
 metamorfózis a más közönséges emberek
 halálától; de idekűnn, a külső szobában,
 a nagy, fényes lakás termeiben ki sem
 veheti észre, hogy e perczben egy élet
 megható tragédiája záródik be... Micsoda
 előkelő, hideg csönd van itt mindenütt!...
 A harisnyás inasok, mintha régi rokoko
 képekből szálltak volna ki, most is büszke
 méltósággal járnak ki és be a ta-
 tapadó szőnyegeken; a sötét kabátos tit-
 kár most is angol ujságokat olvas a
 dolgozószoba íróasztala előtt; minden-
 ben a régi, változhatlan nagyuriasság, a
 mit a kegyelmes ur kinos haldoklása a
 legkevésbé sem zavar meg...

De odakűnn, a nagy muzeum-utczai
 lakás előtermében, mégis van némi moz-
 golódás; a borotvált arcú urak, a tár-
 saság egy-egy ismeretes tagja, benéznek
 egy perczre, mielőtt fogataikon tova ro-
 bognának s álmosan — mert ma már a
 délelőtti órákban fölkeltek — hagynak a
 tálezán egy hét vagy kilencz águ koronát...
 A nagy asztal előtt pedig, a melyre az orvosok bulletinje van kitéve,

egy csapat fiatal ujságrporter üldögél,
 míg egy zordon, kuszált szakállu könyo-
 matos a résztvevő kapacitásokat rójja
 együvé...

Az eset határozottan aggasztó. A ta-
 nár, ki a grófi háznak huszonhat év óta
 rendelő orvosa, az egyetem doktori fa-
 kultásának e hirneves tagja, a maga há-
 romsoros kis jelentésében még megcsil-
 logtatja a remény egy vékonyka arany-
 szálát, bár habozva, föltételesen: „ha az
 erők nem fogynak rohamosan“: de ő
 méltósága, a főörzszorvos, kit az egyetlen
 fivére hivatott a betegágyhoz, határozot-
 tan ellene mond minden csalékony hite-
 getésnek, s kemény, katonás vonásaival
 kimélet nélkül kijelenti, hogy a nagy
 betegnek immár csak órái, tán perczei
 vannak az örök feloszlás előtt...

Egy szöke, fiatal ember, egy na-
 gyobb ujság kihordója, czinikusan jegyzi
 meg:

— Csak az esti lap részére ne hal-
 jon meg!

Mire a többiek suttogva folytatják:
 Vagy reggel négykor, mikor a lap
 már a sajtóba került.

De minden zaj elhallgat, hideg és
 imponáló csönd keletkezik, mikor a ke-

a tiz szobor alakjai beszélni tudnának, röviden elmondanák Magyarország összes dicsőségét és küzdelmét: a kereszténység, a lelkiismereti szabadság védelmét a tudomány, irodalom szolgálatait a haza és civilizáció érdekében. Nem mindig ismerték el ezt és nem mindig volt a mult iránt való kegyelet így kifejezve, mint most. Annál örvedetesebb, hogy a korona e kegyeletet most elismerte és ugyszólván dinasztia hagyományává tette. Az a kis papir, mely a ház hódolatát fejezi ki, magában foglalja a nemzet szívét. A böles király varázsujjakkal a nemzet szívének legbensőbb hurjait hozta rezgésbe, nem mulóan, állandóan. Lehetetlen, hogy a Ház meg ne ragadja az alkalmat hálája kifejezésére és a nemzet előtt annak jelentőségét ki ne emelje. Áldott legyen a nemzet atyja a jó király! (Általános lelkesült éljenzés.)

Meszlényi Lajos pártja nevében elfogadja a fölrati javaslatot, mert tudja, hogy azt nem egy kormány, nem egy párt, de az egész nemzet nyújtja a trón elé. Hálával látja az ő pártja, hogy a király nemcsak törvényeinket, hanem történelmünket is szentesíti. A most elmult nevezetes eseményekben az ő pártja egy jobb jövő derengő hajnalát látja. (Ugy van! a szélsőbalon.) Örömmel esatlatkozik a javaslatához. (Eljenzés.)

Apponyi Albert gróf: Elvbarátai nevében kijelenti, hogy a benyújtott fölrati javaslatot a legnagyobb örömmel fogadják el. Politikai hitvallásuk egyik sarkalatos tétele a nemzet és az uralkodóház érdekazonosságának és érzelmi közösségének ápolása, évezredes alkotmányunk, állami önállóságunk nemzeti egységünk és történelmi hagyományaink alapján. Hogy ez a nemzeti politika egyszerűs mind az egyedül helyes dinasztikus politika is, azt az eseményt napról-napra világosabban bizonyítják.

Ime, nehéz viszonyok között a magyar alkotmány, a magyar állami önállóság, a magyar nemzeti egység az a köszikla, a mely meg nem inog, erről a talapzatról, mely egy évezred viharaival dacolt, nyugalommal lehet nézni az idő-körülmények hullámzásait.

Ezek a nagy igazságok hatják át fölséges urunk, királyunk uralkodását, ezeknek sugallata szerint öleli magához

legutóbbi fejedelmi tényében nemzeti történetünk összes dicsőségeit, azok is, melyekbe a nemzet és az uralkodóház összeközléseinek emléke vegyül. Hálátelt szívet és bámulattal tekintünk e valóban királyi elhatározásra. A királyi hivatás fenségéhez méltó dolog az eseményeket nem az idő muló jelszavai, hanem a nemzeti fejlődés állandó törvényei szerint mérlegelni és azok szerint intézni.

A mily korszakot alkotók azok a fejedelmi tények, melyek a közjogi ellentéteket megszüntették, épp oly történelmi horderejűek azok a királyi elhatározások, melyek az érzelmi egységet megalkotják; mert bennök és általuk a szív erősíti meg azt a frigyvet, melyet az ész kötött. Ez I. Ferencz József magyar király uralkodásának megkoronázása! (Élénk tetszés és éljenzés.)

Holló Lajos: Legnagyobb örömmel járulnak ő és elvtársai a javaslatához. Más nemzeteknél talán nem büzdulna föl egy a közvélemény hasonló körülmények közt, mint nálunk, mert azoknál a dinasztia századokon át egybe volt forrva a nemzettel, míg nálunk századokon át nem így volt. Most a nemzet azzal a reménnyel gyújtja meg örömtüzeit, hogy ez az esemény nem muló jelentőségű, hanem forduló pontot jelent történelmünkben, azt jelenti, hogy a dinasztia összeforri kíván a nemzettel, a nemzet aspirációival. Hozzájárul a javaslatához, mert azt akarja, hogy a hálát az egész nemzet egyakarulatlag tolmácsolja. (Helyeslés.)

Molnár János: Habár a szántót már learatták előtte az előző szónokok, talán akad számára még egy-egy kalász. A néppárt is örömmel járul a felirati javaslatához. E szavakkal fogadja el a javaslatot: Eljen a király! (Eljenzés.)

Az elnök: A javaslatot e szerint a Ház elfogadja. Öt perczre felfüggeszti az ülést, hogy hiteles alakban ki lehessen állítani és a Ház előtt hitelesíteni és aláírni a fölratot.

Öt percz szünet után.

Szilágyi elnök: A fölrat föl fog olvastatni és hitelesítettetni.

Molnár Antal jegyző fölolvassa, fölratot.

A hitelesítés és aláírás után az elnök a napirendet állapítja meg. A holnap tiz órakor tartandó ülésre ki van tűzve a nyomdatermékek köteles példányairól szóló törvényjavaslat.

Az ülés viharos **Eljen a király** kiáltással ér véget.

gyelmes asszony, a haldokló felesége egy pillanatra átsuhan a szobán. A még mindig bájos, harminczkilenc éves asszony — ő felsége a királyné udvarhölgye — még az ajkait sem huzza félre s méltóságosan biczezent a fejével, midőn a jelenlevők fölugrálának helyeikről. Könyv vagy a sirás kellemetlen nyoma sem látszik meg szép, szigoru arcán s délezezen, meg nem törve tűnik el a nehéz függönyök mögött, melyek a haldokló szobáját elzárják a külvilágtól.

Minden a régi, etikettes, előkelő. A pap ki a haldokló kívánságára naponkint misét mond a legbelső szobában, mosolyogva jó ki s czilindere megcsillog a ragyogó májusi nap sugarában. A kis György, a család egyetlen fia, akit sietve hozattak meg a katonai nevelőintézet konviktusából, halkan jár ki és be s szinte kíváncsian nézi a másolató ujságírók munkáját. — Jajveszéklés, sikoltás, a kétségbeesés visszafojthatlan kitörései nem hallatszanak idáig; mintha a gróf teljesen tudatában volna annak, hogy még a kiméltlen halál előtt sem szabad megalázkodnia.

A magas, pofaszakállas Albert, a gróf személy körüli komornyik, a ki a

lőversenyek alkalmából a czitromsárga ekvipázs bakján szokott ülni, lábujjhegyen jó ki a gróf eldugott ágyasházából:

— Pár percz mulva vége!

A mire Flatt a főrendiházi terem-szolga, ki fensőbb meghagyással jött ide, résztvevően suttozja:

— Oh, a szegény kegyelmes ur!

S e pillanatban a csontos halál kalaplevéve surrant be a nyitott ajtón s kaszáját tisztességtudóan a sarokba támasztja. — Mert nekem úgy rémlik, hogy ez a kegyetlen, rideg lény is tudja, mivel tartozik e büszke nagy urnak s nem rohan be kérdés nélkül, a hogy a szegény emberek házába. Valószínűleg előbb ő is átadta a névjegyét, mint a többi látogató s Albert, a ki az ettikettől egy pillanatra sem feledkezik meg, a szokott módon bejelenti:

— A halál!

A mire a gróf még egyszer elhelyezkedik a selyem függönyök mögött s aztán bágyadtan int a kezével:

— Jöhét!

Ünnepi beszéd.

Ő felsége, a Király nevenapjára.

Mondotta 1897 okt. 4-én az állami főreáliskolában

Kardos Albert.

Még jöni kell, még jönifog
Egy jobb kor, mely után
Buzgó imádság epedez
Százazrek ajakán.

A jobb kor megjött, itt van, a buzgó imádság valóra vált; a költő jós szavai teljesülnek. — Öröm és lelkesedés hatja át Magyarországot egyik végétől a másikig, büszkeség és önértzet tölt el minden magyar szívet, ifjuét és aggét. Hálaadó isteni tiszteletre gyűlnek az összes felekezetek hívői, fáklyás menetek vonulnak végig a városok utcaiban, éljenriadalmak verik föl a falvak csendjét.

Mi történt? Mi tette oly derüssé a magyar eget? Mi jóval áldott meg bennünket hirtelen az Isten? Mi váratlan csodákat vitt végbe érettségünk az ég?

Talán a pusztító tatárorsordákat riasztottuk vissza a haza határaitól vagy a százados török jármot vetettük-e le az ország testéről? Nyugaton hordoztuk-e meg a győzelmes magyar fegyvert vagy Kelet népeit hajtottuk-e ismét hatalmunk alá?

Nem, nem hadi eseményekből, nem fegyveresgyőzelmekből fakad lelkes örömmünk, büszke önértetünk. A gondviselés ennél nagyobb jóval áldott meg bennünket, az uristen hihetlenebb csudát mivelt érettségünk.

Századok küzdelmeiért adta meg jutalmunkat most egyszerre, egy ezeréves dicső mult folyamán szerzett összes érdemeinkről emlékezett meg e napokban, a mai Magyarországnak fizette le mind azt a bért, melyet a világ a régitől visszatarított, nekünk, méltatlan utódoknak kezébe rótt le mind azt a tartozást, melyet eddig a nemzetek ami híres őseinkkel szemben el sem akartak ismerni. S a jótétemény végrehajtására méltó eszközt is választott a jóságos gondviselés.

Elküldötte hozzánk a legműveltebb nyugati népek leghatalmasabb uralkodóját, az 50 millió németnek s a legerősebb szárazföldi hadseregnek parancsoló II. Vilmos császárt, a kardjára és észére egyaránt büszke fejedelmet elküldötte hozzánk hazánk bámulatosan fölviruló városába, hogy itt szemünkbe mondja, de egyszerűs mind innen a népek hazájának, a nagy világnak odakiáltja: „Magyarország méltán sorakozik Nyugat-Európa művelt államai közzé.”

A gondviselés vele s nem kisebb emberrel adatta tudtára az összes nemzeteknek, jóakaróknak és ellenségeinknek egyformán. „A magyarnál egy nép sem szereti hazáját jobban, nem tiszteli királyát mélyebben.

(Itt a szónok felolvassa a német császár beszédét.)

Mindezt egy idegen uralkodó hirdeti s nem magyar költő énekli, mindez a német császár megmondott kijelentése s nem valamely lelkes magyar történetírónak hazafias fölbuzdulása.

Mindezt mondja annak a népnek a fejedelme, melynek kebelében a legferdebb fogalmak voltak elterjedve a magyar államról s nemzetről és a melynek részéről annyi támadásnak, rossz akaratú ráfogásnak voltunk kitéve; mondja az a császár, aki atyjáról és nagyatyjáról nemcsak egy rengeteg birodalmat, hanem szertelen hadidicsőséget is örökölt, a ki még mámoros lehetne azon egy-két éve lefolyt ünnepektől, a melyekben felujult a francziák elleni hadjáratnak minden győzelme. De éppen arról lehet a nagy emberekre ráismerni, hogy kimondják az igazságot, ha az egész világgal kell is szembe szállniok, ha előbb magukon kell is

győzedelmeskedniök. S Vilmos császár beszéde szinigazságot foglal magában; minden mondatában érezzük az elementáris igazság lüktetését.

Mert igaz, hogy mi joggal foglalhatunk helyet a művelt európai népek sorában, karddal és észszel szereztünk reá jogot; csak nem volt, a ki a művelt népek közé bevezessen bennünket, e modern lovagrendbe felavasson. Azt is éreztük, hogy a mi szívünkben dobog a legforróbban a hazaszeretet, azt is tudtuk, hogy a mi hőseink, a mi irodalmi és művészi nagyjaink megérdemlik az egész világ elismerését és bámulatát, azt is éreztük és tudtuk, hogy a föld kerekén mi vagyunk a leglojalisabb nép, hogy vért s éltet annyit senki sem áldozott a trónért, mint mi: de mit értünk vele, ha minderről a művelt nemzetek ritkán vagy éppen sohasem akartak tudomást szerezni.

Vilmos császár beszéde után sincs nemzet, mely megfélemlíthetné a műveltségnek tett szolgálatainkról, az emberiségért hozott áldozatainkról, nincs egyetlen ember sem aki a magyar nép nemes tulajdonságait megtagadhatná.

Legyen áldott érette a nagy uralkodó egész élete, legyen örökkön élő neve s dicsősége!

Ha a gondviselés különös jóságát, csodaszámba menő áldását kell látnunk a német császár fölséges szózatában, az igazi csoda csak ezután következett.

Negyednapal a feledhetetlen felköszöntő után egy királyi kézirat jelenik meg; a magyar király, Ferencz József ő Felsége tudatja az ő leghívebb alattvalóival, a hűséges magyar néppel, hogy megakarja ajándékozni egy szíve szerinti ajándékkal.

A ajándékhozó, báró Bánffy Dezső miniszterelnökhöz intézett, f. é. szept. 25-én kelt levél sem fog kiveszni a magyar nép lelkéből soha, pedig egész egyszerűségében csak ennyi:

(Itt a szónok felolvassa a királyi kéziratot).

„Hihető-e ez mind?” — kiáltottunk fel szívünk mélyéig meghatva s egész valónkban megindulva. Sőt most e keresetlen sorok isten tudja hányadszor történt elolvasása után is kételkedve nézünk magunk körül: a valóság földjén járunk-e vagy az álmok országába ragadtattunk-e?

Köteteket forgathatunk végig s nem találunk bennök annyi tartalmat, mint e rövidke kéziratban, amelyet mentől gyakrabban olvasunk, annál becsebbé, drágábbá, tanulságosabbá, szentebbé válik minden magyar ember előtt.

Hallod-e te, jó magyarom, a király egynek vallja magát veled, a Habsburgok koronás utóda azonosítja magát történelmeddel, az Isten kegyelméből való uralkodó felmagasztalja a te alacsonysorsu fiadat, az idegen dinasztiaik vére nemzetinek hirdeti magát, nemzetibbnek e honnak számos magyar származásu lakójánál, az isteni eredetű királyi hatalomnak, a hagyományos tekintélynek képviselője tisztelettel adózik és tiszteletadásra szólít fel minden magyart a nemzeti jogok védőit, a szabadság hőseit iránt.

Hallod-e jó magyarom, a költő szava már nem szépítő nagyítás, nem utópiai kívánság, a legelső magyar ember immár valóban a magyar király; a legtisztább, a legtellesebb magyarságának adja fényes bizonyosságát, midőn együtt akar lelkesedni, együtt akarja tiszteletét és kegyeletét leróni mindazok iránt, a kikért te valaha csak rajongtál, akiket te csak nemzeti büszkeséggel emlegettél, akiket te csak hazafiúi szeretettel szivedbe zártál!

S hallod-e te jó magyar ifjuság, nemes tanuló ifjuság, a király ő Felsége lett a te tanítómestered, mert im azoknak állít szobrot, a kiket a te iskolás könyveid, a te ifjusági olvasmányaid, a te hazafias lelkű tanáraid példaképekül, kö-

vetendő mintakul mutattak be néked, s most már királyi szavával, e legfelsőbb parancsolattal követeli tőled, hogy a magyar történelemnek e nagyjairól, az egyház bajnokairól, a haza védőiről, a szabadság és alkotmány hőseiről, a tudomány fejlesztőiről, a magyar nyelv és költészet művelőiről soha, de soha meg ne feledkezzél.

Igen, a legfőbb tanítómester, felséges királyod követeli tőled, nemes tanuló ifjuság, hogy tanulj mély vallásosságot, önfeláldozó hitet Szt. Gellértől, a ki mintegy jós szemekkel belelátott a jövőbe, látta ott a magyarnép nagy hivatását a keresztyénség és műveltség szolgálatában s eszközül, majd pedig áldozatul ajánlotta föl magát az Urnak, hogy a magyar nép keresztyén hitre térjen és keresztyén hitben maradjon.

Követeli tőled, hogy tanulj egyházadhoz hű és ragaszkodó lenni, de egyuttal magyar hazád javát mindennél többre becsülni, mint a hogy ezt Pázmány Péter tette, a kitől egyebiránt arra is példát vehetsz, hogy soha se fáradj ki, sem alacsony állásodban, sem a legmagasabb polcon soha se röstelld honfitársaidnak szívét és elméjét magyar szóval és tollal művelni,

A király követeli tőled, hallod-e, követeli s nem tiltja, hogy tiszteld és becsüld Boesky Istvánt és Bothlen Gábort. A kik megvédtek a magyar alkotmányt és vallásszabadságot, még ha lázadásba kellett is ragadniok a haza fiait urok, föl-kent királyuk ellen, még ha fegyverekkel kellett is kicsikarniok a nemzeti és lelkiismereti jogok tiszteletét Rudolf és II. Ferdinánd királytól, dicsősségesen uralkodó királyunk egyenes őseitől.

Tudod-e magyar tanuló ifjuság, hogy mit jelent az, midőn végtelenül bölcs királyunk e két nagy hadvezérünknek és államférfiunknak emlékét is megakarja örökíteni?

Nem kevesebbet, minthogy maga is elősmeri e rebellesekül megbélyegzett nemzeti hősök küzdelmeinek a jogosságát, hogy maga is szentnek tartja azt az ügyet, a magyar alkotmányt és vallásszabadságot, melyért ők és követőik vértettek. Azt jelenti, hogy ezentul egyetlen egy magyar nemzeti hősnünket sem kell a trón kedvéért megtagadnunk, nem kell szembeállítanunk a dinasztiahoz való hűségünket és a nemzet iránti ragaszkodásunkat; azt jelenti, hogy nyiltan, fentartás nélkül szerethetjük, magasztalhatjuk a haza minden valóban érdemes fiát, a kikért eddigelé csak titkon és félve lelkesedhettünk.

Természetes aztán, hogy ha a királyi irat oly derék férfiúnak a tiszteletét is követeli tőlünk, aki csupán trón szolgálatait látszott fordítani minden tehetségét és erejét itt se ellenkezünk. Azért magyar tanuló ifjuság, a felállított mintaképek közötti társad mindig szeméd előtt a szatmári béke ezen egyik alkotóját és a fölszabadító török háboru ezen egyik győzelmes vezérét Pálffy Jánost is, tanulj tőle a trónhoz való törhetetlen hűséget és semmiféle veszedelemtől vissza nem riadó magyar vitézséget.

Azonban vitézségre, hősiességre, a magyar hazáért élni és halni tudásra sokkal inkább taníthat téged, nemes tanuló ifjuság, az a hét páratlan hős, a kiknek neve hallatára nemcsak minden magyar ifju szív, — hanem maga a német császár vallotta — idegen nemzetek flainak a szíve is hevesebben dobog. — Hunyady és Zrinyi, ők, akik mindent, vagyont, észt, hadvezéri tehetséget, fáradhatlan munkásságot egy nagy és szent célnak szenteltek, a haza és a keresztyénség oltalmának s a kik mindaketten idegen nép hősei is lettek, idegen költők dicsőítő ajkára is kerültek.

Az ő életök még most is példás; a magyar földnek esodatevő varázserejét, a

mely az idegen vért a magyarnál is magyarábbá teszi, mely más nép szülőiteiből támasztja a magyar földnek leghívebb fiait, a hazának nagyjait és hőseit. A esodatevő varázs egyik családon kevésbé, másikon inkább fog, de hatását nem téveszti soha; a magyar föld és levegő rövidebb-hosszabb idő alatt megmagyarosítja a sváb parasztot, a görög kalmárt, az olasz mesterembert a német vagy francia főurat s ime három száz év multán magyarrá teszi az uralkodó dinasztiait is.

Végül a királyi szózat megtanít téged nemes tanuló ifjuság, hogy becsüld az író, tiszteld a tudóst, soha ki nem fogyó érdeklődést táplálj a költő iránt. — Béla király jegyzője névtelen ugyan, de azért felséges királyunk mégis megörökíti az emlékét, mert a ki reánk hagyta a régi magyarok viselt dolgainak, a honfoglaló Árpád és társai hősi tetteinek emlékét, a ki följegyezte a fehérló regéjét és az ősmagyar költészetnek számos szép mondattöredékét, az megérdemli, hogy alakja soha ki ne vesszen a magyar utókor hálás lelkéből.

Verbőczy Istvánt talán nem is szükség szobor képében föltámasztani, hiszen ő él Magyarországon minden intézményében, az országgyűlésben, az igazságszolgáltatásban, az egész magyar alkotmányban, melynek alapját — s pedig mind e mai napig fentartott demokratikus és szabad-elvű alapját — az ő híres Hármaskönyve vetette meg. A polgárnak, akkor még nemes embernek személy- és vagyonszabadságát — idestova 400 éve — senki világosabb törvényekkel nem állapította meg, mint ő s 1848-ban a szabadság évében alig történt más, minthogy a Verbőczy nemesi jogai kiterjesztettek minden magyar honpolgára.

De talán legmeghatóbb a királyi kegyelet Tinódy Sebestyénnel szemben. Ez az egyszerű, jámbor lantos deák, a ki kora eseményeit több hazafias jóakarattal, mint költői tehetséggel rendelte versekbe, a ki sokszor éhezett és fázott, a ki becsületes és tanuságos históriáiért és krónikáiért néha egy pohár bort, sőt még jó szót sem kapott, legmerészebb álmában sem, hogy öt századok multával a magyarok dicső királya, Európa egyik legfenségebb monarchája fogja képben kifaragtatni. Azonban felséges urunk ketős tanuságot kívánt nyújtani Tinódy szobrának felállításával. — Egyrészt családja köréhez, a magyar Habsburg-dinasztia megalapítójához, I. Ferdinándhoz, akart hű maradni, a ki legelőször részesített királyi támogatásban magyar költőt, midőn elfogadta s 50 frttal jutalmazta Tinódy Sebestyénnek *Krónika* cz. versgyűjteményét. Másrészt példát akart mutatni a bölcs király arra az egész magyar nemzetnek, de különösen neked, nemes tanuló ifjuság, hogy az irodalom művelői, a költészet ápolói közül még az oly másodrendű alakok is, mint Tinódy, megérdemlik az utókor háláját és kegyeletét.

*

Valóban, ha még egyszer visszatekintünk a szoborban megörökítendő tíz férfira, el kell ismernünk, hogy királyunk bölcsében, igazságosabbán a magyar nemzet minden fiát, a magyar társadalom minden rétegét kielégítőbben nem választhatott volna, mint midőn a főntebb ismertett történelmi jeleneteinket szemelte a magyar nagyságok sok százra menő számából.

Katholikus és protestáns, főur és közrend, nemes és polgár, tősgyökeres magyar és indigena, dinasztikus és nemzeti, pap és katona, tudós és író mind egyik megtalálhatja a maga ideálját a majdan a főváros tereit díszítő királyi szobrokban.

Im ilyen bőséges áldás hullott ránk a második évezred első esztendejében, im ilyen kettős esoda történt a folyó év szeptember havában. Európa megadta ezeréves szolgálatunk bérét, magához méltónak nyilvánított, legműveltebb államai közzé sorozott.

Királyunk pedig teljesítette három századnak leghőbb óhaját, de egyuttal legreménytelenebb vágyát; összeforrasztotta magát velünk, összeolvadt a magyar nemzet multjával és jelenével, a legelső magyar emberré lett.

(Ezután a szónok a király személyének magasztalásával a király iránti hála és hódolat kifejezésével bevégzi beszédét.)

Győzedelem. *)

Idő megállj! Gyors zuhogó folyásod Bilincsbe verje titkos büv erő!
Dobbanj meg anya föld, te édes, áldott...
— Lelkesülés, ósláng lobogj elő!
Lepihent mult sütétje elborongott,
Hajnalra ébredt a küzdő jelen,
Sirjába el a siró honfi-gondot,
Magosra a zászlót: Győzedelem!

Komor enyészet árnyék lón hatalmad,
Győzedelmesen vívtunk veled tusát,
Feltámadás hogy nyerjen diadalmat:
Királyi kertben nőtt a myrtus-ág.
Királyi szivből lobbant el a szikra,
Fenséges fénye biztat, gyújt, hevít,
A multba mélyedt fájó álmainkra
Dicső váltságul szép valót derit.

A szenvedés soh' sem volt oly keserves,
Mint a mily édes most ez örömrünk,
Bár rut irigység vad viharja verdes,
A dicsőség bérezére feltörünk!
Szív dobbanj egybe! dicsfénybe világlo
Multunkra fűzd hűség babérait,
Királyi kézben lengedez a zászló,
Mi rája írva: eszme, hála hit.

A nemzetek magasztos templomában
Miénk egy oltár, úgy, mint soha még!
Az égre szálló tömjén illatában
Magyar dicsőség Veszta-lángja ég!
Letűnt időkbe belobog a fáklya,
A févilág mereng el lánginál,
Nép millióit áhitat megszállja,
Apostol szól: a koronás király!

Örökre áldott a királyi szózat,
Áldott légy ajk, melyen felbuzogott,
Áldott te szív, mely öröklétre koztad,
Ki nagy, dicsőért csak fegyvert fogott!
A hős papot, a jog, kereszt, szabadság
Heroszait, a bajnok-dalnokot,
S kik égi eszme várát föl nem adták,
— Hazánk egén megannyi csillagot!

Oh nagy király, a holt márvány-anyagba
Szived szent lángja életet lehel,
S késő utód, merengve mult napokba
Nevök ha mondja, téged ünnepel!
Arany felírás lelket ragyogja,
Szivedhez fűzöd milliók hitét,
Tóled lobog örökláng csipkebokra,
Ki önmagadat megdicsőítéd!

Meghódítottál, szivedhez emeltél,
Mint gyermekét a gondos, jó atya,
Szívünkhöz szóltál, ebben áll a rejtély,
Mért áld e honnak nagyja apraja.
Viharvert multja a magyarnak oltár,
Hol hős apáknak kell áldoznia,
S a fény, mit ez oltáron te gyujtottál,
Fejed fölött ragyog, mint glória!

*) Október 3-án a városháza előtt szavalta Bagaméry Károly.

Csodás ut nyilik eltakart jövőbe,
Jövődbe hon, te édes jó anya:
Király és nemzet szive összenöve
A mult varázsán egybedobbana!
Napfénybe folynak kétely-ülte árnyak.
Minden rög érzi már a meleget,
Király és nemzet egy templomba járnak,
Egy az imájok: hazaszeretet!

Egyet zeng bérezi szirt, egyet a róna,
Az ős folyókon zajló habmoraj,
Viharzó ének zugó hálászoja,
S az áldást kérő csendes imadal:
Egyet harsog a lelkes honfi-tábor,
Aczél-karral a küzdőterre kiáll,
S haló hős szive lomha föld porából
Egyet sohajt föl: Éljen a Király!!

Népek királya! ezredévek őre,
Tedd halhatatlanná e szép jelent!
Örök jövőnket szent kegyelmed szőjje,
Kiküzdöttük mi már a végtelent!
Legyen kuffó a mott kötött szövetség,
Király s nép enyhüljön, ha szomjazza,
A hős magyart a királyban szeressék
Népek milliói, — s éljen a haza!!

Kun Béla.

Táviratok.

— A Debreczeni Ellenőr saját tudósítójától. —

A kiegyezési javaslatok.

Budapest, október 5. Lukács pénzügyminiszter és Bánffy miniszterelnök Bécsbe utaztak, hogy egyebek közt a kiegyezési provizoriumra vonatkozó javaslatok be-terjesztésének idejét megbeszéljék. A javaslatokat minden valószínűség szerint már esütörtökön, vagy pénteken országgyűlés elé terjesztik.

Megtalálták Martinovics és társai sirját.

Budapest, október 5. Két éve mult annak, hogy a magyar jakobinusok 100-ik évfordulóját megakarták ünnepelni, amit akkor az államrendőrség nem engedett meg. A kiküldött bizottság, mely hivatva volt a vértanuk sirját felkutatni, hosszas fáradozás után végre nyomra akadt és megtalálta Martinovics és társai sirhelyét. A bizottság mozgalmat fog indítani, hogy a vértanuk tisztessége el-takarításban részesüljenek.

Istóczy mint vádlott.

Budapest, október 5. Tudvalevő, hogy Istóczy Győző lapjában a *Közigazgatási Közlönyben* és később több hírlapiról előtt úgy nyilatkozott, hogy Kelen doktor a zsidók kedvéért hagyta Istóczy fiát meghalni. Emiatt Kelen nemrég öngyilkossá lett. Most Kelen fia Géza, aki szintén orvos, Istóczy ellen rágalmozás miatt sajtópört indított.

A főváros diszitése.

Budapest, október 5. A székes főváros nehezen fog megszabadulni attól az ünnepi mezétől, amelybe a német császár látogatásakor öltözött. A főváros ismételten fölszólította *Mannheimer* Gusztáv festőművészt, aki a diadaloszlopokat és egyéb diszítéseket tervezte, hogy bontassa le a dekorációkat. De a művész nem tehet eleget a kívánságnak, mivel az ácsok szírájkja miatt az ő munkásai sem dolgoznak. Így még egy pár uapig kénytelen-kelletlen ünneplő ruhában marad a főváros.

NAPIHIREK.

Özv. Könyves Tóth Antalné.

E hónap 22-dikén lesz egy éve, hogy utolsó dobant Könyves Tóth Antal nemesen érző szive s kilehellte fenkölt lelkét hű hitvesének karjai között. Ma ravatalon fekszik az áldott emlékü jó embernek özvegye is, aki csaknem félszázadon keresztül osztozott vele az élet örömeiben és bánataiban; akivel együtt ápolta, együtt valósította meg életüknek azt a nagy és szent célját, hogy földi javaik jelentékeny részével a debreczeni ősi főiskolát tegyék gazdagabbá s ekként vigyék közelebb az egyetemi ranghoz. Mert Könyves Tóth Antal s most már a siron tul vele ismét találkozó neje, szül. Simonffy Polyxena urnő még életükben, ezelőtt 14 esztendővel a debreczeni kollégiumnak ajánlották fel községi és szepes-pusztai 31 nyilas (171 kat. hold) tanyabirtokaikat s azokat a haszonélvezetnek halálokig maguk részére biztosítása mellett, még akkor a kollégium nevére telekkönyveztettek. E két tanyabirtok *ötvenezer* forint értékkel szerepel a kollégiumi, illetőleg a bölcseleti fakultás alapítványai között. Később, midőn a bölcseleti fakultás létesítése, az egyetemre fejlesztés eszméje országszerte elementáris erővel hódított s különösen Debreczenben gazdag és szegény sietett meghozni áldozatát e nagy czél javára, „egy magát megnevezni nem akaró kegyes jöltévő” harmincezer forint értékű földbirtokát jelentette be a filozófiai fakultás javára. Ez a szép ajánlat azóta folyton szerepel a főiskolai számadásokban, mint reménybeli alapítvány. Köztudomás szerint ez a név nélkül maradni akaró patrónus is nem más, mint Könyves Tóth Antal. Megbízható forrásból értesülünk, hogy özvegye, saját vagyonáról készített végrendeletében, követve saját lelkének hajlamait és férjének nemes szándékát a közös elhatározással tett alapítványt kibővítette s ezen kívül kisebb nagyobb összegeket hagyományozott helybeli felekezeti és kulturális czelokra, így az *ev. ref. egyházra, a Csokonai-körre* meg a dalárdára. A köztiszteltben álló urnő halála váratlanul történt s így annál megröndítőbb hatást tett mindenkire. Néhány nappal ezelőtt nyaralójában, ahol elvonulva élt, midőn egy székről felállani akart, megbotlott s oly szerencsétlenül esett el, hogy lába és karja eltört. A esőnttörés olyan veszedelmes volt, hogy az agg nő szervezete nem volt képes megbirkózni a fájdalommal. Ehhez még szívszélhűdés is járult, amely tegnap este kioltotta életét. Elhunytát a Simonffy és Könyves Tóth családok gyászolják, de e gyászban szintén osztozik a város egész közönsége, amely kegyelettel fogja ápolni a főiskola emez egyik legnagyobb és legbőkezűbb pártfogójának tiszteltre méltó emlékét. — Koporsója felett Könyves Tóth Kálmán lelkész, férjének unoka öcsese tog imát mondani. Testvérei a következő gyászjelentést adták ki:

A. B. F. R. A.

Legmélyebb fájdalomtól sebzett szívvel jelentjük özv. Könyves Tóth Antalné Nemetujfalui Simonffy Polixéna forrón szeretett testvérünknek, élete 69-ik, s özvegyiségének első évében, szívszélhűdés folytán 1897. október 4-én délután 6 órakor bekövetkezett elhunytát. A boldogultnak földi maradványai október 6-án szerdán délután 3 órakor, a Péterfia-utcza 811-ik számú háztól, az *ev. kistemplomban* tartandó rövid ima után, a Kossuth-utcza sarkertben fognak örök nyugalomra tétetni. Debreczenben, 1897. okt. 4. Gyászoló testvérei: Nemetujfalui Simonffy Imre nejjével Tóth Juliával s fiával Bélával; Nemetujfalui Simonffy Sándor; Nemetujfalui Simonffy János.

— Egyházkerületi főjegyző választás.

Az egyházkerületi egyházi főjegyzőre beadott szavazatokat felbontó küldöttség vasárnap délután ismét összeült s a pénteken megejtett revízióról felvett jegyzőkönyvet hitelesítette. A „Debreczen” műdühére, melylyel a küldöttség korrekt eljárása által megállapított eredmény felett kesereg, valamint arra az ártatlan csipkedésre, amelylyel saját izlése szerint mulattatja magát, felesleges egyebet mondanunk, csak azt, hogy épen a Dicsőfi-párt főfővezére volt az, aki legelőször azért kifogásolt és kívánt semmisnek jelentetni ki egy szavazatot, a temesvári egyházét, amely a Zsigmond Sándoré volt, mert a gondnok aláírása hiányzott a lelkész aláírása mellől. A küldöttség ezt a kifogást felfogadta; és azután minden, később előforduló hasonló esetben, amikor t. i. ilyen alakú hibákat vett észre, pártatlanul érvényesítette a legelőször Kiss Albert ur által követelt, különben is törvényserű elvet. Arról aztán, hogy a Dicsőfi József szavazatai között több volt ilyen alakilag érvénytelen szavazat, mint a Zsigmond Sándoréi között, sem a küldöttség, sem Zsigmond Sándor, sem a Debreczeni Ellenőr nem tehet; de még Kiss Albert meg a „Debreczen” se. Ami a b.-ujfalusi szavazatokat illeti, elismerjük, hogy azokról tévesen irtuk azt, hogy nem számítottak be. De hát ez sem dönti meg az igazságot, amely sehogy sem tetszik a mi keserűen csalódott lap-társunknak.

— **A király nevenapja a főreáliskolában.** Az állami főreáliskola szépen sikerült iskolai ünneppel ülte meg O felsége nevenapját. Fazekas Sándor lendületes megnyitó beszéde után dr. Kardos Albert méltatta a legközelebbi napok eseményeit, fejtegetvén a német császár felköszöntőjének és a királyi kéziratnak korszakos jelentőségét. A szivhez szóló beszéd folyamán az ifjuság több ízben lelkesen megéljenzte Vilmos császárt és a király ő felségét, a ki iránti lelkesedése akkor is zajosan nyilatkozott, midőn Bisothka Gábor VIII. o. tanuló egy a királyról szóló alkalmi költeményt szavalt el. Az ünnepi hangulatot nagyban fokozták a Zimmermann Gyula vezetése alatt álló ifjusági ének és zenekar előadásai, a Hymnus, Szózat és Rákóczy induló. Hasonló szép ünnepet rendeztek tegnapelőtt a kereskedelmi akadémiában.

— **Az alsó-szabolcsi tiszai ármentesítő társulat** e hó 16-án d. e. 11 órakor tartja őszi rendes közgyűlését Debreczenben a br. Podmaniczky házban lévő helyiségében. A gyűlésnek több igen fontos tárgya lesz, a melyek előre láthatólag nagy mértékben keltik majd fel az érdeklődés érdeklődését. A tárgysorozat szerint napi rendre kerülnek: elnök, alelnök választása s a választmány újra megalakítása; a tisztavölgyi társulat közgyűlésére meghatalmazottak választása; az 1897. évi számadások megvizsgálására küldöttség nevezése; továbbá az anyagszerek és árvédelmi felszerelés szokásos évi felnézésére megbizottak kijelölése; a július 31-dikén tartott, valamint a mostani közgyűlést megelőző igazgató választmányi üléseken előkészített határozatok és javaslatok; köztük több igen fontos, mint például a Debreczentől a Tiszáig s a társulati gátokon vezetendő telefon hálózat kiépítése; az árvizek lokalizálása és az ártérben fekvő községeknek, B.-Szent-Mihály, Polgár, Csege, Ujvárosszb. körtöltéssel ellátása tárgyában készült javaslat. — A közgyűlést megelőző választmányi ülés ugyanazon nap d. e. 9 órakor lesz. A költségvetési tervezet szerint az összes szükséglet 163686 frt 50 kr. a fedezet 167463 frt 69 kr. Az alapilleték minden forintjára 7-5 kr. kivétel javasoltatik a f. évi 5 1/2 kr. helyett. A tisztújításnál

gyakorolható 1009 szavazatból 136 illeti Debreczen városát; de még ennél is több szavazata van az egri főképtalannak, tudniillik 171, Azután H.-Nánás következik 75, Bözörmény 48 szavazattal. A debreczeni kollegiumnak is van a dadai birtoka után 4 szavazata.

— **Wlassics a protekció ellen.** A kultuszminiszter legutóbbi körrendeletében a hatósága alá tartozó összes hivatalok és tanintézetek vezetőit szigorúan utasítja, hogy alárendeltjeiket figyelmeztessék, hogy előmenetelüket ne állapítsák ezentúl a közpályán működő egyének pártfogására, hanem kizárólag csak saját érdemeikre, mert az ilyen protekció-mozgósítás az illetőknek a jövőben csak hátrányára fog szolgálni. Igazán nagyon itt van már az ideje az ilyen féle csak helyeselhető intézkedéseknek!

— **Mét betörés egy éjjel.** Annak a bizonyos rendőrségi botnak, amelylyel az ismeretlen tettesek nyomát szokták ütni, ugyancsak meggyűlt a dolga. Tegnap este tizenegy órától ma reggeli négy óráig nem kevesebb mint hét helyen követtek el vagy kíséreltek meg betörést ismeretlen tettesek. Hogy a tettesek miért ismeretlenek, azért feleljen meg a rendőrség, amelynek éjjeli éberségére nagy homályt vet az ilyen hihetetlen eset. Egymásután érkeztek ma a jelentések a kapitányi hivatalokhoz kis kereskedők részéről a Péterfia külvárosból, hogy mi adta elő magát az éjjel üzletükkel. Orbán Péter Temető-utca 2856 sz. alatt levő szatőcsboltját, Szombati Imre Csicsogó téren levő hentes boltját, Milik József Homok-utca 2985 sz. alatt levő szatőcsboltját, Albert Antal Homok-utcai szatőcsboltját, Jóna János Nyil-utca 3096 sz. alatt levő szatőcsboltját kívülről feltörték, a boltokba behatoltak, az első három üzletben feltörték a fiókokat és elvitték az ott talált kisebb összegeket. Milik Józseftől azonfelül egy üveg császárkörte pálinkát is elvittek. Jóna Jánosnál észrevették őket és így nem nyulhattak semmihez. Albert Antalnál nemcsak a boltajtót, de a konyha és hálószoba ajtaját is felszakították, amire Albert felébredt és a betörőket elriasztotta. Csuka Lajos Homok-utcai szatőcsboltjának ajtaját fessegették, de nem bírták kinyitni. Két rendőr egy negyed 4-kor hajnalban a Jóna boltjánál észrevette az éjjeli műveleteket és követte a futásnak eredt tetteseket, de azok elmenekültek és egy negyedórával később már a Milik boltját törték fel. Egybehangzó adatok arra vallanak, hogy a nagyban dolgozó betörőbanda három tagból állott és a nyomok arra engednek következtetni, hogy ezek valamennyi hét esetnek tettesei. A nyomozás lázasan folyik.

— **Üngyilkos elmebeteg.** Nádudvaron Mészáros Lajos 50 éves földmives, akinek elméje nem volt egészen rendben, egy őrizetlen pillanatban a kutba ugrott, a honnan holtan huzzák ki.

— **A hosszú nap.** A közeledő Jóm-Kipur (hosszunap) alkalmából az izraelita iskola helyiségében isteni tiszteletet rendeztet a hitközség olyanok részére, akik a templomokban imaszéket nem bérelhettek, vagy a vásár miatt az ünnepre haza nem utazhattak. A belépő jegyek az iskola tanácstermében megválthatók.

— **A doroglak a királynál.** Hajdu-Dorogh magyarajku gör. kath. hívei közül monstre deputáció megy legközelebb Ő felségéhez a királyhoz. A küldöttség arra fogja kérni Ő felségét, hogy eszközölje ki azt, hogy ők magyar nyelven tartassák istenitiszteleteiket. Befogják mutatni Debreczen sz. kir. város közgyűlésének épen most meghozott határozatát,

mely szerint itt, e városban sem kapnak templomuk számára helyet, nem alakíthatnak egyházat és iskolát, ha istenitiszteletük nem magyar lesz. És azt hiszik, hogy a deputáció sikerrel fog járni.

— **Üngyilkossági kísérlet.** Tegnapelőtt rohanva jött egy gyerek a központi rendőrséghez és jelentette, hogy Cser u. 2361 sz. házban lakó Tóth Józsefné, sz. Kovács Juliánna dohánygyári munkásnő megmérgezte magát. Az ügyeletes biztos Sárváry Gyula t. tiszti főorvossal nyomban a helyszínére siettek s ott egy vonagló nőt találtak. Az orvos konstataálta a mérgezést s ellenmérget adott be. Kovács Juliánna Tóth Józseffel, kivel vadházasságban él, összevesztett s valószínűleg miatt akart megválni az élettől. Most már túl van a veszélyen.

— **Csodaház.** Még föl sem épült, még a helyét sem, tudják már is csodálatos dolgokat mesélnék arról a budapesti házról, aminek tervét most hányják-vetik meg. Szabadalmi ház lesz a neve; követ, vasát, fáját más-más iparos adja. A tervező mérnök Kugler Mihály államvasuti felügyelő ugyanis csupa szabadalmazott elemekből építeti föl a házat, a melyben tehát a modern kor legkényelmesebb, legpraktikusabb vívmányai egyesülnek. Világítása, fűtése, szellőzése, esaternázása, szállítógépei mind a technika legújabb találmányai lesznek. Az épület egy emeletes lesz, nyári és téli használatra berendezve, szabad kerttel és téli kerttel, kényelmes istállóval. A szabadalomtulajdonosok, maguk adván az anyagot és berendezést, részesei lesznek a háznak. A ház termében állandó szabadalmi kiállítás is lesz, a mit belépő díjjal lehet megtekinteni. A csodaház tiszta jövedelmét a Magyar Írók Segítő-egyesülete, a Magyarországi Hirlapírók Nyugdíjintézete, a Budapesti Ujságírók Egyesületének segítő-alapja és a Vidéki Hirlapírók Nyugdíjintézete közt osztják föl. A nevezett intézetek elnökségének ellenőrző jogot biztosítanak. Az iparosok és szabadalomtulajdonosok, a kik a ház építésében részt akarnak venni, szándékukat ez évi október 15-ig tudassák a tervező mérnökkel (Gyár-utca 20. sz.) vagy Szikszay János dr.-ral, a vállalat titkárával (Krisztina-körut 91. sz.)

× **A Dréher-féle udvarkert éttermében a színház után választékos friss vacsora.**

S z i n h á z.

* **B. Ruzsinszky Ilona sikere.** Mig mi itt bizonytalanságban vergődünk, hogy miként fognak sikerülni az énekdarabok, addig a kolozsváriak gyönyörtelten élvezik a mi — sajnos csak volt — primadonnánk B. Ruzsinszky Ilona remek hangját és szép koloraturáját. Tegnap lépett fel először a „Szultán”-ban telt ház előtt. Az előkelő műértő közönség mint a kolozsvári „Ellenzék” és a „Kolozsvár” írják — el volt ragadtatva. Az utóbbi lap szerint a kolozsvári nemzeti színház még ily primadonnával nem dicsekedhetet. A kiváló művésznő fényes sikerének rajtunk kívül bizonyára a debreczeni közönség is, melynek sorában mint debreczeni asszony ő is helyet foglal, örvendeni fog.

Irodalom — Művészet.

* „Vig órákra“. A *Sebestyén diák* kötetére való előfizetés határideje okt. 1-ről nov. 1-re megy át, mivel az előfizetési felhívások jórészt csak október 2-án küldötték szét. Ilyenformán az előfizetési pénzek f. évi november 1-ig küldendők Hoffmann és Kronovitz kiadók címére Debreczenbe.

* „Serenade Op. 23 és egyéb elbeszélések“ című alatt karácsonyra új, immár harmadik novellás könyve jelenik meg Szűcs Jenőnek. Az új kötet ára 3 korona. Előfizetési pénzek a fiatal író címére (Debreczen, Kis-Szappanos utca 560. sz.) vagy pedig Debreczen város könyvnyomdájába küldendők.

* „Magyar Kritika“. E cím alatt havonként kétszer megjelenő kritikai folyóirat indult meg Benedek Elek szerkesztésében. Ő, és mellette egy szerkesztő bizottság adja ki a folyóiratot, mely a tudomány és irodalom minden ágát felölelő kritikai közleményeket tartalmaz. Manapság, midőn a könyvek ugyszólván minden kritikai ellenőrzés nélkül jelennek meg, nagy szükség van egy komoly kritikai újságra, s a Magyar Kritika első számából ítélve, annak az újságnak látszik, melyre régóta vár író és közönség. A szerkesztő-bizottság tagjain kívül (Áldásy Antal, Balassa József, Heltai Ferencz, Nyári Sándor, Földes Géza, Lázár Béla, Roboz Andor, Juba Adolf) a legjelesebb szakírók munkatársai a Magyar Kritikának. Az első számban magvas kritikákat olvasunk történeti, jogi, orvostudományi, nyelvészeti, néprajzi stb. művekről, s több szépirodalmi munkáról. Benedek Elek szép, komoly hangú beköszöntője után vagy harmincz könyvről van nagyobb-kisebb bírálat, a következők tollából: Balassa József, Márkus Dezső, Heller Ágost, Lázár Béla, Áldásy Antal, Juba Adolf, Fodor Ármin, Roboz Sándor, Zlinszky Aladár stb. A kritikai közleményeket nagy gondnal szerkesztett bibliográfia zárja be, mely a lapnak állandó rovata. A Magyar Kritika előfizetési ára egész évre 5 frt, félévre 2 frt 50 kr. Kiadóhivatal: Budapest, Wesselényi-utca, 31.

A király ünneplése a vidéken.

Hogy királyunk kegye, melylyel a nemzetet szobrokkal határozta megajándékozni, mily közvetlen érintette a nemzeti érzületet, mutatja az a körülmény, hogy még a falvat is igyekezzenek örömiüknek kifejezést adni. Hajdumegye községeiben is fellobog az örömtűz lángja s a szeretett uralkodó névünnepe, a legelső magyar ember fejére leimádkozza az egek áldását a legutolsó magyar sziv is. A Hajdu-Dorogon rendezett ünnepségről a következő tudósítást vettük:

H.-Dorog, okt. 4.

A középületek lobogó diszt öltöttek. A templomtéren hullámszik a nép s az ünnepélyes harangok kongására siet az Istenháza. *Ujhelyi* Andor, *Fodor* István és *Végső* Mihály segédlelkészekkel ez oltárhoz lép s felhangzik érezes bariton hangján „Áldott a mi Istenünk az Atya“ stb. kezdetű ének. A templom magas ívei megrezzenek a behangzó torok dördülésekre. A nép énekl: Éltesse Istenünk soká, a magyar királyt. A 11 órakor végződő istentisztelet után a községi képviselőlet *diszközgyűlésre* sereglott egybe, melyen *Ujhelyi* Andor mondta el a királyi ténny magasztaló hatásos beszédét, mit a képviselőlet tagok felálva halgattak meg. A beszéd végén kitörő éljenzés csillapodtával, a közgyűlés elhatározta hogy a királyi ajándékozó kéziratot, Vilmos német császár felköszöntőjét külön lenyomatban megörökíti, s a piac terét, — ezen nap emlékére „*Ferencz József tér*“-nek kereszteli el s új nevét a térközépen aranyos betűs érc-

átblával fogja megjelölni. A diszközgyűlést *Rajk* Imre főbíró és *Vekerdy* Károly főjegyző vezették és rekosztették be. A közgyűlés után diszebéd volt tervezve, de ez a lakomát rendező egyik jegyző távolléte miatt estére halasztatott el. A tervbe vett kivilágítás a beállott kedvezőtlen időjárás miatt elmaradt.

Istentisztelet tartattak még az orthodox izr. imaházban, hol *Czitrony* Farkas rabbi, közel egy órahosszat magasztalta a királyi ténny s kérte nevenapján koronás fejére az örökké való áldását.

Volt még istentisztelet a latin katolikusok templomában, hol *Toronyi* István esperes plébános könyörgött az egek urához a magyar nemzet atyjáért, koronás fejéért.

CSARNOK.

A csizmás urak.

— A Debreczeni Ellenőr számára —

írta: *Hj. Mörlez Pál.*

4.

(Folytatás.)

Móni Döme nek a szenatornak a nevenapja elkövetkezett, a híres Döme napja, a mely két-három napig elszokott tartani egyvégtében. Mert a névnapok, télen a disznótorok, valamiképen a keresztelők és lakadalmak még mindig nagy szerepet játszanak a baklári urak életében, akik boldogok, különösen a házasszonyai, hogy ilyen alkalmakkor gazdasszonyi tudásukat s vagyonbeli jólétüket újból bebizonyíthatják a nagyszámu vendégek, rokonok előtt.

A Móni Döme nevenapja mindig híres szokott lenni, a cigányzene sem maradhat el soha róla, de tánczolnak is a fiatalok, sőt hajnal felé még az öregjei is. Az öreg *Chicsó* Pista közel nyolczvan éves már, de mikor így hajnal felé a mulatságnak neki izeledik, hát öreg lábaival úgy kirakja a kopogóst, hogy a „mit ugrálsz boltos“ sem különben.

— Megizzad Pista bácsi. Nehéz abban a dakuban táncolni, mondják a fiatalabbak a veszett kedvvel rugdalódzó öreg *Chicsónak*, ki még tánczközben sem igen teszi le meleg, báránybőrrel bélelt huszáros mentéjét...

— Nem jó birka az ecsém, aki a maga gypját el nem bírja, felel vissza hetykén az öreg *Pista*, ki azért reggeli virradásig még vagy kétszer megtánczoltat minden leányt, minden asszonyt.

Az urak azok kártyáznak. Az asszonyok pedig kikeményített, suhogós selyem ruháikban, — a karjuk, a kezük telerakva a nehéz aranyékszerekkel, — úgy ülnek bent egy másik nagyobb szobában, mely szőnyeggel van beborítva. Ott ülnek, ásítognak. A háziasszony kávéval, befőzött gyümölcsökkel, süteményekkel üdítgeti őket. Mignem a fiatalabb emberek megúvnán a kártyát, az ivást, megkezdik a tánczot, verve nagy port, hujjongatva nagyokat, mint a báltermekben azok a kifésült, befésült, vasalt nadrágu uracok, kik a cigány előtt úgy ugrálnak vékony talpu lakktopánkáikban, mintha csak kiakarnák a tánczosájuk lába alól rugni a világot a saját számnélküli hitelezőikkel együtt...

Azt meg kell adni, *Armós Miklós* valóban jól tánczolt. A szemei csak úgy csillogtak. Nagy délczeg természetével szinte megütötte a hóféherre meszelt padlást *Daby Zsófi*t tánczoltatta igen nagyban. hozzávaló hatalmas természetű leány volt. Egészséges, de elég érdekes arccsal. Mint egy ravasz macska csak úgy tudott hízelve simulni a legényhez.

Sőt a *Miklós* a kis *Kata* kisasszonyt is meghívta egy tánczra, de hosszú lett ez az egy táncz mert a vasizma parlagi gavallér addig ujrátzatta a tüze-

sebnél tüzezebb csárdásokat, mignem bizony a gyöngye leány elsápadva, elszabadva kérte, hogy hagynak félbe már, mert rosszul érzi magát, mert attól is fél, hogy elájul.

— Csak még egy pár fordulást *Kata* nagyban bizalmaskodott az erős legény, pedig kár volt esdekelnie: mert a leány valóban rosszul lett, hogy úgy kellett karban kivezetni egy másik szobába. Még szerenese, hogy ott volt az öreg doktor *Fekete*, aki megnyugtatta az asszonyokat, az öreg *Ruebert*.

— Nines baj! Csak egy kis hirtelen szédülés... *Sziybajos* a kis hugom s nagyon erős, hosszas volt a táncz...

A mulatságot természetesen tovább folytatták, csak a *Kata* kisasszonyék mentek haza s másnap egész természetes volt, hogy *Armós Miklós* meglátogatta őket, csak tudakozódni jött, sajnálta nagyon az estét. Es ezután még sürűbben is megfordult a háznál, bárha *Kata* nagyon is hidegen, közönyösen fogadta a hű, önhitt, gazdag falusi urat, ki a maga részéről már inkább annyi érdeklődést kezdett mutatni, a kis nyápicz, „penész virág“ iránt, hogy azt *Móni Döme* bácsi is észrevette, mondván:

— Ej, ej vigyázzon a szivére szép öcsém, már látom megigézi az a szőke kis boszorkány!

Miklós pedig csak nevetett. Nagyon is tudta, hogy mit csinál. Az öreg *Daby* ellen már többen is megakarták kérni a csődöt, hát biztosítani akarta magát, — *Rueber* uramnak rendben volt a telek-könyve... Aztán a kis *Kata* sem volt olyan csunya. Maga részéről ugyan jobban szerette volna a hozzá inkább illő, magas, természetes barna *Daby* leányt, de hátha már nem lehet, hát nem! Hisz nem is a szerelem vezette őket! De meg mi az a szerelem? Csak a kalendáriumban írnak olyant a tinta nyalók, a skriblerek, — a szép asszonyoknak a szemeiben, az ölelésében, a karjai között a szerelem, tartotta magában *Armós Miklós* s az öreg *Rueberrel* a birka elletésről, disznó fiatalásról beszélgetvén inkább igyekezett megnyerni a gazda apa kedvét, figyelembe se vévén, hogy a leány esodálatosképen mindig ép akkor talált a kertben, a konyhában valami dolgot a mikor *Miklós* ur érkezett.

Istenem vajjon mit akarhat ez a medve? sőhajtott a kis *Kata*, bosszusan riasztva el a tyukocskáit, melyek mind ott sündörgettek kotyogva, lotyogva körülte...

(Folyt. köv.)

Vegyes.

(Nemzeti királyaink zászlószíne.)

Legujabban felvetették azt a kérdést, hogy milyen volt nemzeti királyaink zászlóinak a színe. A kérdésre nehéz válaszolni, mivel közvetlen adataink nincsenek; de vannak közvetett adatok, amelyekből annak megoldására következtetni lehet. Ilyen adatokat foglalnak magukban *Dobó* István egri várnagy és közvetlen utódjának *Bornemisszának* a 16. századból való számadásai. *Dobót* *Ferdinánd* király helyezte be az egri várba várnagyul. Emberei királyi katonák, a király zászlaja alá tartozók voltak. *Dobónak* a nemzeti muzeumban elhelyezett számadásában van a következő tétel:

Két zászlóra, vörös és kék tafota 4 frt.

A vörös és kék az egri püspök zászlajának a színe volt. *Bornemissza* számadásában a következő paszszus található:

Az ostrom alatt elrongyolódott zászlók helyett új zászlók készítésére 10 öl

vörös tafota . . . . . 2 ft 1 dénár
7 öl zöld tafota . . . . . 1 ft 72 dénár
Gyolcs . . . . . 1 ft

V
rályi z
kolor
a püsp
rályi z
előbbi
tok az
harczo
tyás,
zászla

ember
olyan
hinni,
a tulsó

ur, s
örösem

egyszé
én hi
legmél
nagysá
formál
lanul

igaza
fel lel
voltan

helyt
gyok
ihatna

miséj
elséje
miséj
évför
mint
miséj
Péter
szülné
Carm

tudom
nácsa
király
válasz
el a
iskola
názium
jönne
volna
miatt
marad
kor a
ban.
főherc
baráta
gelte.
Horat
meger
mazik
munk
segéd
Majd
utóbb
A bör
vitte

Az as

bizony
munka
esoma
több
ugyan

Világosan látszik tehát, hogy a királyi zászló ekkor a vörös-fehér-zöld trikolor volt. A várban kétféle őrség volt: a püspöki uradalom bandériuma és a királyi zászlók csapata. Dobó zászlaja az előbbi számára készült, a királyi csapatok azonban mai *nemzeti zászlónk alatt harcoltak*. Okvetlenül ilyen volt Mátyás, Ulászló és a szerencsétlen Lajos zászlaja.

(Rövidlátó.)

— Uram, — panaszkodik egy fiatal ember orvos ismerőséhez, — egy idő óta olyan rövidlátó vagyok, hogy tessék meghinni, innét nem látom azt a hölgyet, aki ott a tulsó oldalon sétál.

(Lélek-vándorlás.)

Tökkel ütött ember volt a fiatal báró ur, s az volt a speciális sajátsága, hogy erősen hitt a lélek-vándorlásban.

— Már akármit beszélnek, — beszél egyszer egy fiatal szép menyecskének, — én hiszek a lélek-vándorlásban, sőt lelkem legmélyében egy sejtélem él, hogy én már nagysáddal is találkoztam valamikor más formában, azért vonzódom oly ellenállhatatlanul kegyedhez.

— Oh igen, báró ur, önnek teljesen igaz van, s ön egy fájdalmas emléket idéz fel lelkemben: én egy utszéli bogáncs-kóró voltam s ön odajött és engemet megevett.

(Korhely panasza.)

— Mégis csak fura dolog, hogy mihelyt egy kicsit iszom, mindjárt álmos vagyok s mihelyt egy jót alszom, mindjárt ihatnám.

(Egyről-másról.) A pápa gyémánt-miséje. XIII. Leó pápa a jövő év január elsőjén fogja megünnepelni gyémánt-miséjét. Ekkor lesz ugyanis hatvanadik évfordulója annak, hogy XIII. Leó pápa mint egyszerű áldozár, elmondotta első miséjét. A Vatikánban és a római szent Péter templomban fejedelmi fényvel készülnek megünnepelni ezt a napot. — *Carmen Sylva disz doktor*. A budapesti tudományegyetem bölcsészeti kara és tanácsa Carmen Sylvát, Erzsébet, román királynét az egyetem disz doktorául megválasztotta. A diplomát küldöttség viszi el a királynénak. — *József főherczeg iskolatársai*, akik 1847-ben a budai gimnáziumot végezték, ötven éves találkozóra jönnek össze amelynek e hó 4-én kellett volna megtörténnie. Közbejött akadályok miatt azonban e találkozás e hó 5-ikére maradt. A gyülekezés reggel fél 10 órakor a várban volt a Stöckl-féle palotában. A 10 órakor tartott szent misén a főherczeg is részt vett, aki aznap öreg barátait saját asztalánál meg is vendégelte. — *Az új lordmayor*. Davies David Horatio, akinek megválasztásáról már megemlékeztünk, szegény szülőktől származik és 7—8 évig egy citybei vésnök munkása volt; majd fölesapott szatócssegédnek, aztán kereskedelmi utazónak. Majd cipőbeviteli vállalatot alapított és utóbb osztriga kereskedésre adta magát. A börzén szerencsével spekulált és így vitte föl az angolok istene a dolgát.

Közgazdaság.

Az asztali szőlő szedése és csomagolása.

A esemege szőlőnek csomagolása bizonyos ügyességet és meglehetősen sok munka erőt kíván; ha nagy kosarakba csomagoltatjuk a szőlőt, két munkással több szükségeltetik a csomagoláshoz, mint ugyanazon mennyiségű szőlő leszedésé-

hez, ha pedig apró kosárkákban történik a csomagolás úgy rendesen három munkással kell több. Csomagolásra legezelszerűbben leány munkásokat lehet használni.

Csomagolásra különböző nagyságú kosarak avagy ládák használatosak; e tekintetben mérvadók a vidéki szokások, de leginkább a kereskedők igénye veendő figyelembe, mert a kereskedő többnyire ragaszkodik saját csomagolási módjához. Kicsinyben való eladásnál legezelszerűbb olyan kosarakat használni, melyek megtöltve 5 kgrm.-nál valamivel kevesebbet nyomnak. Az ilyen kosarak füllel nem bírnak, de fedővel vannak ellátva. Némely helyen szokás a fürtöket selyem vagy újságpapírba is becsavarni, legtöbb helyt azonban csak szőlő levéllel szoritják be a kosár fenekét s arra tömören egymásmellé fektetik a fürtöket, míg felül ismét szőlőlevél majd pedig a kosár födele következik.

A szőlő szedésnél igen fontos dolog, hogy a fürt zuzódást ne szenvedjen; ezt elkerülendő a szedésnél is csak a fürt szárát szabad megfogni, melyet ollóval keresztül metszve, a fürtöt óvatosan kell bele fektetni a karján függő kosárba, vagy a szedéskor, vagy azután a szőlő osztályozandó s a silányabb fürt ki taposás céljából kádakba gyűjtendő.

Ha a szőlőt különösen gondval kell csomagolnunk, ha t. i. az igen értékes, vagy igen nagy távolságra szállítatik, akkor nem szőlőlevél közé, de fagyapott és papirközé fogjuk azt csomagolni, olyan formán, hogy a kosár aljára először egy csomó fagyapottot teregetünk el, majd erre egy réteg puha papirost, a papirosra fektetünk most már egy réteg szőlőt tömören, melyet ismét papirossal takarunk be; erre ismét egy réteg szőlő fürt, majd papiros következik s így rétegeljük a szőlőt mindaddig, míg a kosár meg nem telik, a mikor a kosár lezárása előtt fagyapottal töltjük ki a hézagokat. Ilyen csomagolásnál felhasznált papirosnak az a rendeltetése, hogy a mennyiben szállítás közben egy-két szem szőlő felpattanna a kiömlő folyadékot felfogja, hogy az ne folyhasson az alatta levő fürtre. Az izléses kiállítás szempontjából újságpapirost nem igen szoktak erre a célra használni, hanem inkább külön e célra szolgáló fényezett ipapirt. — A becsomagolási kosárra rendesen égetett dróttal kötök fel a címet viselő fatáblát; 8—8 ilyen csomagolással ellátott kosarakat deszkákra fektetve férfiak viszik vállukon a legközelebbi vasuti vagy postai állomásra. Szekereken oda szállítani nem volna célszerű, mert ilyen módon nagyon össze zuzódna.

Ládákban is szokásos a szőlőt csomagolni és elszállítani, itt azonban a csomagolás még nagyobb gondval végzendő, s éppen azért a kosarakban való csomagolás mindig általánosabbá lesz.

* **Uj marharakodó állomás.** A földmivelésügyi miniszter közzéteszi, hogy az államvasutak kezelése alatt álló debreczen—derecske—nagy-létai h. é. vasut vonalán, Bihar vármegye területén fekvő Monostor-Pályi állomás, marharakodó állomásul engedélyeztetett.

Érték-tőzsde.

A debreczeni „Közgazdaságibank részv.-társaság” közlése. 1897. okt. hó 4-én.

Államadósság:

Magyar aranyjárdék 4%.	—	121.50	122.—
„ vasuti beruházási kót. 4%.	121.—	121.—	122.—
„ koronajárdék 4%.	—	99.20	99.70
„ regále vált. kót. 4%.	—	100.75	101.50
Osztrák aranyjárdék 4%.	—	133.—	123.50
Egységes államkötvény 4%.	101.75	101.75	102.25
Tisza-szegedi 4%-os nyer.-sorsj.	139.—	139.—	140.—

Részvények:

Magyar hitelbank részvény	—	389.50	390.—
Osztrák hitelbank részvény	—	355.40	355.60
Magyaripar- és keresk. bank. r.	102.—	102.—	103.—

Sorsjegyek:

Magyarjelzálogbank 4%-os sorsj.	123.50	124.50
„ 3%-os	102.50	103.50
Osztrák földhitel sorsjegy 3%.	119.—	120.—
Magyar vöröskereszt sorsjegy	9.50	10.—
Osztrák	—	19.—
Olasz	—	11.50
Bazilika sorsjegy	—	6.80
Jó-szív	—	3.90

Pénznemek:

Cs. és kir. arany	—	—	5.63	5.70
20 markás arany	—	—	11.73	11.77
20 frankos arany	—	—	9.52	9.56
1 Sovereigns	—	—	11.97	12.01

Budapesti gabona-tőzsde.

I. Készáru-üzlet.

1897. okt. 4.

Buzát ma mérsékelten kínáltak, a keresleten csak néhány malom vett részt. Elkelt szilárd irányzat mellett 18.000 mm. teljes napi áron.

Egyébb gabonaneműekben gyöngye volt a forgalom változatlan áron.

Eladatott:

Buza. Tiszav.: 100 mm. 79 kg.	12.30
frton, 300 mm. 78 kg.	10.40
frton, 750 mm.	750 mm.
76.8 kg. 12.20 frton, 100 mm.	76.8 kg.
12.20 frton, 300 mm. 76.8 kg.	12.20 frton,
100 mm.	100 mm.
75.5 kg. 12.20 frton mind három hóra.	
Zab: 6.15—6.35.	

II. Határidő-üzlet.

Az irányzat szilárd volt s jó forgalom mellett az árak emelkedtek.

Hivatalos felmondások: nem történtek.

Hivatalos zárófolyamok. Déli 1 órakor:

Buza szept.—októberre 1897	12.05—12.08
„ márcz.—ápr. 1897	11.63—11.65
Róz szept.—októberre 1897	8.65—8.68
„ márcz.—ápr.-ra 1897	8.42—8.55
Tengeri máj.—jun.-ra 1898	5.17—5.19
„ szept.—okt.-ra 1897	—
„ márcz.—ápr.-ra 1897	4.40—4.45
Zab szept.—okt.-ra 1897	5.92—5.94
Repeze aug.—szept. 1897	—

Zárlat d. u. 4 órakor:

Buza őszre 1897	11.05—11.06
„ máj.-juniusra 1897	11.63—11.64
Róz őszre 1897	8.53—8.54
„ tavaszra 1897	8.66—8.67
Zab 1897	6.12—6.13
Tengeri máj.—jun. 1898	5.95—5.96
„ október 1897	6.27—6.28
„ máj.—jun. 1897	5.18—5.19
Repeze 1897	11.50—12.50

Debreczeni városi színház.

Folyó szám 4. Bérlet 2. szám.

Kedden, 1897. évi október hó 5-én:

A nagyzás főbortja.

Vigjáték 4 felvonásban. Irta: Rosen Gyula.

Fordította: Kuliffay Ede.

Holnap szerdán, 1897. évi október hó 6-án:

Dózsa György.

Történeti dráma 5 felvonásban.

Irta: Jókai Mór.

Kiadó és laptulajdonos:

„Csokonai” nyomda és kiadó részvénytársaság.

Felelős szerkesztő: Zoltai Lajos.

Nyilttér.

Foulárd-selymet 60 krtól,

3 frt 35 krtól méterenként — japáni, chinai s. a. t. a legujabb mintázattal és színekben, u. m. fekete, fehér és színes **Henneberg selymet** 45 krtól 14 frt 65 kr. méterenként sima, osikos, koczkázott, mintázott damaszolt s. a. t. (mialt egy 240 különböző minőségben, 2000 szín és mintázattal s. a. t.) a megrendelt árukat **postabér- és vámmentesen, házhoz szállítva**, valamint **mintákat postafordultával küldenek Henneberg G. (os. és kir. udvari szállító) selyemgyárai Zürichben.** Svájcba címzett levelekre 10 kros és levelező lapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. Magyar nyelven irt megrendelések pontosan elintéztetnek.

918—39—28

Ürü eladás.

Közhirre teszem, hogy **folyó hó hetedik napján délelőtt 9¹/₂ óra**ker Lichtmann Dezső urnak Gelse (Szabolcs megye) községhez tartozó „*Baromlak*” pusztai gazdaságában, mintegy 300 drb. ürü, nyilvános ajánlati tárgyaláson a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett el fog adatni,

Nyiregyháza, 1897. október hó 3.

Dr. Kovách Elek

863—1—1

kir. közjegyző.

Férfi ruhákra

Peruvien, Tricot, Doscin, brassói és gácsi

divatposztók

olcsó szabott áron kaphatók

Szabó Lajos Fiai

cségnél, 578—0—7

Debreczen, Rózsater.

Eladó

11 nyilas macsi tanya épületekkel, 2 nyilas sesterkerti szőlő és

a nagy-péterfia-utcza 830.

számu ház.

Feltételek megtudhatók **Dr. Tüdős János** ügyvédnél a Debreczeni Első Takarékpénztár ügyészi hivatalában.

A Bika szálloda mellett.

Katz Herman

férfi-, fiu- és gyermekruha raktára Debreczenben.

Ajánlja a n. é. közönségnek dusan felszerelt **őszi- és téli ruha-raktárát** a következő árak mellett:

1 férfi öltöny tiszta gyapjukelméből 100 különböző színekben	8—25	frtig
1 divatos hosszú télikabát fekete, kék, barna s drapp színekben legujabb divat szeriut készítve	12—40	”
Rövid téli kabátok	4—20	”
Magános téli pantalon vagy csizma nadrág	2—08	”
Fiu- s gyermekruhák, fiu- s gyermek köpenyegek körül-belül 1000 drb. különböző árakban.		
(Hawelok) Galléros köpenyek valódi zsolnai gyártmány, főleg egyházi férfiak részére	9—15	”

Mérték szerinti megrendelésekhez dusan felszerelt gyapjuszövet raktárt tartok. 894—19—5

A Bika szálloda mellett.

Kedvező alkalom uri öltöztek előállításához a legfinomabb bel- és külföldi szövetekből.

RANUNKEL H. és FIA

helybeli nagykereskedő cég

tisztelettel tudatja a n. é. közönséggel, hogy eddigi nagyban elárúsítása mellé uri divatszövetekben egy **detail eladási osztályt** létesített. Nagy mennyiségben érkeztek raktárra a legjobb és lelegegansabb őszi és téli gyapju divatszövetek **angol, francia és belföldi** gyártmányuak. Fenti cégnek a nagy forgalom lévén célja, az árakat a legminimálisabb haszoura szálította le, oly annyira, hogy ma a nála vett szövetből a legjobb és lelegegansabb uri ruhadarabokat is, feltűnő olcsó árért lehet előállítani.

A n. é. közönség kényelmére létesített ily berendezést szives figyelmébe és pártfogásába ajánlja a

833—26—12

RANUNKEL H. és FIA

posztó- és kézműáru nagykereskedő cég

Debreczen főtéri áruháza 1711.

Őszi és téli

idényre a legujabb és legjobb minőségű

angol, francia és belföldi

gyapjuszöveink megérkeztek.

Kész férfi-, fiu- és gyermek-ruhák

melyek saját műhelyünkben a legjobb minőségű gyapjuszövetből és a legujabb divat szerint készültek, mindenkor legnagyobb választékban szabott ár mellett a legjutányosabban kaphatók.

A nagyérdemű közönség és tisztelt vevőink szives pártfogását kérve, maradtunk

tisztelettel

Szedlák és Vámos
férfiszabók.